

SCHONE
PORTRETJES

Schòne Portretjes

Brabantse Buitenbeentjes in de
Negentiende Eeuw

Marita van Brussel

Schrijver: Marita van Brussel

Brusselse Kermis in Brabant, <https://brusselsekermis.blog>

Omslagfoto: G.M. Mulders in 1891, de bordeelhoudster uit het verhaal over de bordeelhoudster met bijzit, bron: Tresoar/Fries Fotoarchief: Geheim Register Ontslagen Gevangenen, JUP1184

ISBN: 9789402173604

© 2018 Marita van Brussel

Inhoud

1	Inleiding	7
2	Bordeelhoudster met bijzit	9
3	De zwakheden van een ruilebuiten	15
4	De struikrover van Oirschot	23
5	Gedrag in het gesticht? Slecht!	26
6	Het verrotte leven van Johanna Maria Condaar	32
6.1	Generatie 1	32
6.2	Generatie 2	33
6.3	Generatie 3	35
7	Home sweet home in Zeelst	39
7.1	Kraken	39
7.2	Bouwen	40
7.3	Zwerven	41
7.4	Afbreken	42
8	Over Dolle Griet, haar moeder en haar makker	43
9	Ex-grenadier, pseudo-geestelijke	50
10	Speuren naar een molenaar	54
11	De droomster	59
12	Bronnen	71

1 Inleiding

In mijn blog *Brusselse Kermis in Brabant* heb ik van verschillende personages uit de negentiende eeuw de levens gereconstrueerd, door in archieven te spitten en historische kranten door te nemen. Ik vind het belangrijk om mensen die min of meer onbeduidend waren voor de geschiedenis een gezicht te geven en zo een extra dimensie aan de geschiedschrijving toe te voegen.

Ter gelegenheid van een bescheiden mijlpaal van vijftig artikelen op mijn blog heb ik besloten de tien mooiste portretten te bundelen. De hoofdpersonen hebben gemeenschappelijk dat ze leefden in Noord-Brabant in de negentiende eeuw en in aanraking kwamen met Justitie, voor kleine of grotere misdragingen. Het waren schone portretjes! De personen hebben allemaal echt bestaan en hun lotgevallen zijn waargebeurd, althans zoals ik het begrepen heb. Alleen het laatste verhaal, *De Droomster*, is door mij bewust geromantiseerd in een poging mij te verplaatsen in de denktrant van Dorothea Schrauwen. Ik probeerde zo beter te begrijpen waarom zij tot haar daad overging. Wel zijn alle zakelijke details afkomstig uit dokters- en gerechtsverslagen.

De verhalen zijn voor dit boek op enkele punten herschreven vanwege de leesbaarheid. Zo heb ik veel data weggelaten. Ook heb ik op een enkel punt wat aanvullingen gedaan.

Veel leesplezier!

P.S.: Er staan veel meer mooie verhalen op mijn blog en er komen steeds nieuwe bij! Abonneer je daarom op mijn blog Brusselse Kermis in Brabant: <https://brusselsekermis.blog>, dan mis je niets!